

**RECENZJA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO, TWÓRCZEGO
I DYDAKTYCZNEGO DR PIOTRA WYLEŻOŁA
W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM**

Podstawowe dane recenzenta:

Katowice, 28.01.2018 r.

dr hab. Paweł Tomaszewski

Dziedzina – sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna – instrumentalistyka

Zleceniodawca opinii:

Wydział Instrumentalny Akademii Muzycznej w Krakowie. Zlecenie podjęte w związku z decyzją Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 7 listopada 2018 r., powołującą mnie na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Piotra Wyleżoła.

Do pisma nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie została dołączona dokumentacja oraz zapis dzieła artystycznego.

Podstawowe dane o habilitancie:

Piotr Wyleżoł jest pianistą, kompozytorem, liderem autorskich zespołów jazzowych oraz pedagogiem. Absolwent Wydziału Jazzu Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach oraz wykładowca na Akademii Muzycznej w Krakowie. W roku 2011 uzyskał stopień doktora sztuki muzycznej w dziedzinie artystycznej instrumentalistyka. W swojej pracy artystycznej koncentrował się głównie na własnych projektach muzycznych, chociaż lista artystów, która zapraszała habilitanta do współpracy jest bardzo imponująca – Janusz Muniak, Jarosław Śmietana, Marek Bałata, a w późniejszym okresie Nigel Kennedy, Ewa Bem, Maciej Sikala, Aga Zaryan i wielu innych. Koncertował na polskich oraz zagranicznych scenach muzycznych. Jest laureatem najważniejszych konkursów jazzowych w Polsce, m.in. „Jazz Juniors“, „Festiwal Standardów Jazzowych“ w Siedlcach, „Klucz Do Kariery“, „Jazz Nad Odrą“, „Międzynarodowy Konkurs Improwizacji Jazzowej w Katowicach“.

Ocena Autoreferatu

Autoreferat Piotra Wyleżoła podzielony jest na dwie części, z których pierwsza przedstawia muzyczną drogę habilitanta do momentu otrzymania stopnia doktora, a druga od tego faktu, do aktualnych wydarzeń w jego życiu artystycznym. Od pierwszych akapitów zwraca uwagę styl pisowni, w którym habilitant ubiera suche fakty w osobisty język uzupełniając je komentarzami ze sfery emocjonalnej oraz patrzy na nie przez pryzmat wpływu danych wydarzeń na jego dalszy rozwój. Jasno deklaruje swoje największe inspiracje, opisuje pierwszych mistrzów, ale również osoby, które kształtowały jego muzyczną osobowość od początkowych etapów styczności z muzyką. Ta autorefleksja stanowi w moim przekonaniu dużą wartość dodaną do treści autoreferatu. W opisie najważniejszych osiągnięć wymienia w pierwszej kolejności swoje autorskie projekty, a dalej współpracy z najistotniejszymi jego zdaniem artystami. W porządku chronologicznym przybliży czytelnikowi najważniejsze nagrody, aktywności na polu dydaktycznym oraz koncertowym, działalność naukową, epizody związane z muzyką klasyczną oraz działalnością organizacyjną jako prezes fundacji Art Evolution. W zakończeniu podkreśla swoją motywację w pracy twórczej oraz w misji przekazywania wiedzy kolejnym pokoleniom. Odnotowuje główne założenia na polu twórczości artystycznej jak i edukacji jazzowej, a mianowicie „odnaleźć kompromis pomiędzy wolnością twórcy a usystematyzowaniem wiedzy“, co jego zdaniem „idealnie wpisuje się w profil muzyka jazzowego współczesnych czasów“. Uważam oceniany przeze mnie autoreferat za wzorcowy, zarówno pod względem formy, stylu, jak i treści.

Ocena dołączonego dzieła artystycznego

Wskazane przez Piotra Wyleżoła kluczowe osiągnięcie artystyczne, o które opiera on swój wniosek habilitacyjny, to autorski album „Human Things“, który miał swoją premierę 9 marca 2018 roku, a wydany został nakładem wytwórni Warner Music Poland i stanowi część renomowanego cyklu wydawniczego Polish Jazz. Jak zaznacza sam autor „album jest zwieńczeniem mojej muzycznej drogi, zainteresowań i pracy przez ostatnie lata“. Wszystkie kompozycje są autorstwa Piotra Wyleżoła. W skład zespołu wchodzi Dayna Stephens (saksofony tenorowy i sopranowy), Robert Majewski (flugelhorn), Grzegorz Nagórski (euphonium), Piotr Wyleżoł (fortepian), Michał Barański (kontrabas) oraz Michał Miśkiewicz (perkusja). Gościnnie w tytułowym utworze występują wokaliści Aga Zaryan oraz Grzegorz Dowgiałło.

Nagranie już od introdukcji do pierwszego utworu, określa jasno pewne elementy dzieła muzycznego oraz elementy stylu, które będzie można odnaleźć na całym albumie.

Habilitantowi udało się połączyć melodyjność tematu z niebanalną harmonią, w której zestawione są ze sobą elementy rozszerzonej tonalności z sonorystyką oraz nieprzewidywalnymi zmianami metrum, które nie powodują jednak u słuchacza skrempowania, a pozwalają w pierwszym kontakcie oderwać się od próby zrozumienia zastosowanych środków na rzecz odczuwania narracji, którą chce przekazać kompozytor. Wykonawczo mamy do czynienia z najwyższej próby solistami, improwizatorami oraz muzykami sekcji rytmicznej. Partie improwizowane zaskakują niespodziewanymi zwrotami akcji i nietypowymi formami, np. solo Dayna Stephensa oraz Piotra Wyleżoła w utworze *Whisper Of The Night*. Warto zwrócić uwagę, iż nawet w utworach o szybszych tempach i skomplikowanej strukturze harmoniczej czy metrycznej (np. *Beyond Reality* w metrum 9/8, którego składowymi są 5/8 oraz 4/8) soliści zachowują odpowiedni dystans i proporcje pomiędzy emocjonalnością oraz racjonalnością, rozumianą przeze mnie w tym kontekście jako opanowanie elementów dzieła muzycznego, na którego kanwie budowane są improwizacje. Podobne odczucie pojawia się podczas partii solowej Grzegorza Nagórskiego w utworze „*Once Forever*“, które mimo regularnego metrum 4/4 wykonywane jest przez sekcję rytmiczną w sposób nieprzewidywalny i nieschematyczny. Instrumentacja przywołuje niekiedy skojarzenia ze stylistyką Gila Evansa, Boba Brookmeyera czy Marii Schneider, ale zawiera jednocześnie unikatowy głos habilitanta, który w znacznym stopniu podnosi oryginalność dzieła. Od strony technicznej brzmienie płyty jest niemal perfekcyjne, zbalansowane, ciepłe, właściwie oddające charakter muzyki.

Pianistyka oraz paleta kompozytorskich i improwizatorskich środków wyrazu Piotra Wyleżoła wykorzystana we wskazanym dziele jest tematem rozważań oraz analiz na niejedną pracę naukową, ale jej najbardziej charakterystyczne w mojej opinii cechy to:

- Stosunkowo ciemne brzmienie, które nie gubi jednak klarowności w ekspozycjach melodycznych, co wiąże się z zachowaniem odpowiednich proporcji pomiędzy warstwą akompaniamentu, a warstwą solową.
- Rytmiczna perfekcja, która zachwyca zwłaszcza w częściach o niskiej dynamice w konfrontacji z nieregularnymi metrami bądź formami.
- Charakterystyczne wycucie frazy, która zdaje się zawsze oddychać ze słuchaczem, nawet w bardzo emocjonalnych momentach słuchacz odnosi wrażenie, że pianista zachowuje całkowite panowanie nad biegiem wydarzeń.
- Od strony kompozytorskiej uwagę zwraca sposób wykorzystania instrumentów grupy dętej, np. w utworze *Whisper Of The Night*, w którym partie flugelhornu, skasofonu tenorowego oraz euphonium prowadzą ze sobą

polifoniczny dialog, spotykając się często na niestandardowych dla danego akordu czy danej skali składnikach. Tworzy to efekt niewątpliwie kolorystyczny, ale jednocześnie jest środkiem do budowania subtelných napięć w ramach danego przebiegu harmonicznego.

Podsumowując te bardzo ogólne informacje, które przez wzgląd na objętość recenzji musiały być przeze mnie ograniczone uważam, że ponad wszystko udało się habilitantowi uzyskać synergię wszystkich użytych w nagraniu środków wyrazu, co jest cechą dzieła wybitnego. Każdy pojedynczy moment czy zabieg muzyczny ma swoje uzasadnienie w szerszym kontekście. Harmonia nie jest czystą teorią, lecz zaczyna żyć poprzez sposób jej realizacji czy wybór instrumentacji, motoryka rytmiczna zestawiona jest z panowaniem nad dynamiką, emocje w improwizacjach, czasami skrajne, są zawsze ugruntowane świadomym wyborem muzycznej koncepcji. Uważam płytę „Human Things“ za wyjątkowe dzieło artystyczne, które w swojej kategorii stylistycznej na dzień tworzenia tej recenzji jest w moim przekonaniu poza konkurencją na polskim jazzowym rynku wydawniczym.

Ocena osiągnięć artystycznych

Osiągnięcia artystyczne habilitanta są bardzo znaczące, zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, iż pozostał on wierny swoim ideałom i konsekwentnie dążył do założonych celów mimo tego, iż jego predyspozycje muzyczne były obiektem zainteresowań nie jednego lidera. Jego okazjonalna współpraca z zasłużonymi artystami takimi jak Janusz Muniak, Jarosław Śmietana czy Nigel Kennedy nie przeszkodziła mu w budowaniu własnej pozycji jako pianisty, kompozytora oraz twórcy autorskich zespołów i projektów. Biorąc pod uwagę ilość zagranych koncertów, nagranych płyt autorskich i nieautorskich, ilość i jakość skomponowanych utworów oraz nazwiska muzyków, którzy zapraszali Piotra Wyleżoła do współpracy, uważam osiągnięcia artystyczne habilitanta za bardzo imponujące.

Ocena osiągnięć dydaktycznych

O sukcesach dydaktycznych habilitanta świadczą przede wszystkim sukcesy jego studentów i absolwentów, a są nimi osoby, które mimo młodego wieku tworzą filar polskiej sceny jazzowej. Są nimi Piotr Orzechowski, Kajetan Galas, Mateusz Pałka, Grzegorz Dowgiałło, Katarzyna Pietrzko czy Marcin Banaszek. Warto podkreślić fakt, iż wymienieni artyści nie wykazują ewidentnych cech wspólnych w uprawianych przez siebie gatunkach, co jest dosyć powszechnym zjawiskiem u absolwentów jednego profesora. Udało się zatem habilitantowi wydobyć u swoich podopiecznych ich indywidualność, jednocześnie

przekazując cechy, które doprowadziły do osiągnięcia przez nich znaczącej pozycji artystycznej.

Konkluzja

Piotr Wyleżoł w mojej opinii spełnia cechy, które powinien posiadać współczesny artysta oraz pedagog jazzowy – oryginalność, nieskazitelny warsztat oraz erudycja muzyczna, zakorzenienie w tradycji jazzowej z jednoczesną znajomością całej historii muzyki oraz aktualnych trendów stylistycznych, otwartość na inspirację innymi gatunkami muzycznymi, zdolności interpersonalne oraz organizacyjne, które pozwalają na precyzyjne przekazanie wiedzy oraz zainspirowanie przyszłych pokoleń muzyków, jak również skryształizowanie własnych wizji i założeń artystycznych.

Niniejszym oceniam, iż dorobek artystyczny habilitanta spełnia ustawowe wymagania oraz popieram wniosek o przyznanie dr Piotrowi Wyleżołowi stopnia doktora habilitowanego.

dr hab. Paweł Tomaszewski

